

PATVIRTINTA
Biržų „Saulės“ gimnazijos
Direktoriaus 2017 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. V-97

BIRŽŲ „SAULĖS“ GIMNAZIJOS MOKINIŲ PASIEKIMŲ IR PAŽANGOS VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gimnazijos mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo tvarka yra parengta, vadovaujantis Ugdymo programų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. V-442, Pagrindinio ugdymo ir Vidurinio ugdymo bendrosiomis programomis, patvirtinta Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433, Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtinta LR sveikatos apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio 10 d. įsakymu Nr. V-773, Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-556 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. gegužės 26 d. įsakymo Nr. V-466 redakcija), (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. liepos 4 d. įsakymo Nr. V-554 redakcija) ir gimnazijos administracijos, mokytojų, mokinių ir jų tėvų (globėjų, rūpintojų) susitarimais.

2. Tvarkoje aptariami vertinimo principai ir nuostatos, vertinimo tikslai ir uždaviniai, vertinimo planavimas, vertinimas ugdymo procese bei baigus programą ar jos dalį, įvertinimų fiksavimas, kontrolinių darbų organizavimas ir vertinimas, kėlimas, tėvų (globėjų, rūpintojų) informavimas.

3. Tvarkoje vartojamos sąvokos:

3.1. **vertinimas** – kriterijais grįstas ugdymosi ir mokymosi stebėjimas ir grįžtamasis ryšys, informacijos apie mokymosi procesus ir rezultatus rinkimas ir kaupimas, interpretavimas ir naudojimas mokymo ir mokymosi kokybei užtikrinti;

3.2. **įvertinimas** – vertinimo proceso rezultatas, konkretus sprendimas apie mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą;

3.3. **įsivertinimas** – paties mokinio ugdymosi proceso, pasiekimų ir pažangos stebėjimas, vertinimas ir apmąstymas, nusimatant tolesnius mokymosi žingsnius;

3.4. **kaupiamasis vertinimas** – informacijos apie mokinio mokymosi pasiekimus ir pažangą kaupimas taškais, kurie konvertuojami į pažymį, įskaitą;

3.5. **kontrolinis darbas** – žinių, gebėjimų, įgūdžių parodymas arba mokinio žinias, gebėjimus, įgūdžius patikrinantis ir formaliai vertinamas darbas, kuriam atlikti skiriama ne mažiau kaip 30 minučių;

3.6. **savarankiškas darbas**, kurio trukmė pamokos eigoje iki 30 minučių. Jo metu mokiniai atlieka mokytojo pateiktas užduotis, naudojami įvairiais šaltiniais (vadovėliai, žinytai, žodynai, internetas ir kt.). Patikrinimas gali vykti pasirinktinai, tai yra galima tikrinti ne visų mokinių darbus;

3.7. **savivaldis mokymasis** – mokymasis, per kurį asmuo savo iniciatyva išsiaiškina mokymosi poreikius, keliasi tikslus, planuojasi mokymąsi, kuria ar pasirenka mokymosi aplinką bei priemones, sau tinkamas mokymosi strategijas, įsivertina pasiekimus ir pažangą.

4. Atsižvelgus į vertinimo tikslus, taikomi šie vertinimo būdai:

4.1. **diagnostinis vertinimas** – vertinimas, kuriuo naudojamosi siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą, baigus ciklą, etapą ar jų dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą, įveikiant sunkumus;

4.2. **formuojamasis vertinimas** – ugdymo(si) procese teikiamas abipusis atsakas, grįžtamasis ryšys, padedantis mokiniui gerinti mokymą(si), nukreipiantis, ką dar reikia išmokyti, leidžiantis mokytojui pritaikyti mokymą, siekiant kuo geresnių rezultatų;

4.3. **apibendrinamasis vertinimas** – vertinimas, naudojamas baigus programą, kursą, modulį. Jo rezultatai formaliai patvirtina mokinio pasiekimus ugdymo programos pabaigoje.

II SKYRIUS VERTINIMO NUOSTATOS IR PRINCIPAI

5. Vertinimo nuostatos:

5.1. vertinimas grindžiamas mokinių amžiaus tarpinių psichologiniais ypatumais, individualiais mokinio poreikiais;

5.2. vertinama tai, kas buvo numatyta pasiekti ugdymo procese: mokinių žinios, jų taikymas, supratimas, dalyko gebėjimai, įgūdžiai, pastangos, asmeninė pažanga, bendrieji gebėjimai;

5.3. vertinimas skirtas padėti mokytis — mokinys laiku gauna grįžtamąją informaciją apie savo mokymosi patirtį, pasiekimus ir pažangą.

6. Vertinimo principai:

6.1. tikslingumas: vertinimo metodai atitinka mokymosi turinį;

6.2. atvirumas ir skaidrumas (vertinimas grindžiamas aiškiais, mokiniams suprantamais kriterijais, aptartais dalyko ugdymo skyriuje. Mokytojas vertinimo kriterijus ir formas aptaria su mokiniais mokslo metų pradžioje ir pagal poreikį (pradėdamas naują skyrių, temą ir pan.);

6.3. objektyvumas (siekiama kuo didesnio vertinimo patikimumo, remiamasi Bendrosiomis ugdymo programomis);

6.4. informatyvumas (vertinimo informacija aiški, išsami, savalaikė, nurodoma, ką mokinys jau išmoko, kur spragos, kaip jas taisyti).

III SKYRIUS VERTINIMO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

7. Vertinimo tikslai:

7.1. padėti mokiniui mokytis ir bręsti kaip asmenybei, skatinti jo atsakomybę už savo pasiekimus;

7.2. pateikti informaciją apie mokinio mokymosi patirtį, pasiekimus ar pažangą;

7.3. nustatyti mokytojo, mokyklos darbo sėkmę, priimti pagrįstus sprendimus mokymo(si) kokybei gerinti.

8. Vertinimo uždaviniai:

8.1. padėti mokiniui pažinti save, suprasti savo stipriąsias ir silpnąsias puses, įvertinti savo mokymosi lygmenį, kelti mokymosi tikslus;

8.2. padėti mokytojui įžvelgti mokinio mokymosi galimybes, nustatyti problemas ir spragas, diferencijuoti ir individualizuoti darbą, parinkti ugdymo turinį ir metodus;

8.3. nustatyti gimnazijai savo darbo kokybę, planuoti ugdymo turinį ir procesą, suteikti mokiniams visokeriopą pagalbą.

IV SKYRIUS VERTINIMO PLANAVIMAS IR MOKINIŲ INFORMAVIMAS

9. Mokytojas, planuodamas vertinimą, vadovaujasi Bendrosiose programose nurodytais pasiekimų lygiais (patenkinamu, pagrindiniu, aukštesniu).

10. Ilgalaikiame dalyko teminiame plane mokytojas aprašo mokymosi pasiekimų ir pažangos vertinimą ir įsivertinimą.

11. Mokytojas mokslo metų pradžioje mokinius supažindina su pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarka. Dalyko mokytojas ir klasės auklėtojas pusmečio ir metinio mokinio mokymosi pasiekimus ir pažangą apibendrina, analizuoja, su gautais rezultatais supažindina mokinius, kartu su jais numato tolesnius mokymosi uždavinius.

V SKYRIUS VERTINIMAS UGDYMO PROCESĖ

12. Gimnazijos ugdymo procese taikomi vertinimo būdai:

12.1. formuojamuoju vertinimu naudojamosi nustatyti, ką konkrečiai mokiniai geba, yra pasiekę ir ko dar turi pasiekti ar tobulinti. Mokiniai mokomi vertinti kitus ir patys įsivertinti. Šis vertinimas ypač taikytinas Pagrindinio ugdymo programoje, stebint mokinio mokymąsi, pritaikant ugdymo turinį, suteikiant pagalbą ugdymosi sunkumams įveikti.

12.2. diagnostiniu vertinimu naudojamosi siekiant išsiaiškinti mokinio pasiekimus ir padarytą pažangą baigus temą ar kurso dalį, kad būtų galima numatyti tolesnio mokymosi galimybes, suteikti pagalbą įveikiant sunkumus. Šis vertinimas skirtas išsiaiškinti, ar pasiekti tam tikro ugdymo etapo uždaviniai, kam ir kokią pagalbą teikti. Vertinimas vykdomas reguliariai: mokiniai rašo kontrolinius darbus ar kitas apibendrinamąsias užduotis, kurios rodo tam tikro laikotarpio pasiekimus, yra įvertinamos pažymiais. Diagnostinio vertinimo informacija panaudojama analizuojant mokinių pažangą ir poreikius, keliant tolesnius mokymo(si) tikslus. Šis vertinimas ypač taikytinas Vidurinio ugdymo programoje. Rugsėjo mėnesį pirmose klasėse privaloma atlikti visų mokomųjų dalykų, išskyrus dorinį ugdymą bei ekonomiką ir verslumą, diagnostinį žinių ir gebėjimų vertinimą pasirinkta forma, o trečiose klasėse tai padaryti rekomenduojama;

12.3. apibendrinamuoju vertinimu – formaliai patvirtinami mokinio ugdymosi rezultatai, baigus programą, kursą, modulį ar kitą mokymosi etapą. Naudojamosi „Pirmų ir trečių klasių mokinių lietuvių kalbos ir matematikos mobiliųjų grupių keitimo tvarka“, patvirtinta gimnazijos direktoriaus 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 178.

12.4. Pripažįstamos mokinio savarankiškai (savaiminio mokymosi būdu), dalyvaujant neformaliojo švietimo programose ir kitoje veikloje įgytos kompetencijos.

13. Mokinių mokymosi pasiekimai ir pažanga vertinami dešimties balų sistema, tačiau mokytojai gali taikyti kitas vertinimo formas (komentarų, kaupiamuosius taškus, kreditus, pliusus, recenzijas), aptartas dalyko mokytojų metodinės grupės posėdyje. Mokytojas sukūręs savitą pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemą, ją pristato dalyko metodinei grupei tvirtinti. Dalykų, vertinamų pažymiais, pusmečių ir metiniai įvertinimai turi būti konvertuoti į dešimties balų sistemą, mokiniai turi žinoti konvertavimo taisykles.

Dešimtbalė vertinimo* skalė pagrindiniame ir viduriniame ugdyme

Pasiekimų lygis	Balai	Apibūdinimas
Aukštesnysis	10 (dešimt)	puikiai
	9 (devyni)	labai gerai
Pagrindinis	8 (aštuoni)	gerai
	7 (septyni)	pakankamai gerai
	6 (šeši)	vidutiniškai
Patenkinamas	5 (penki)	patenkinamai
	4 (keturi)	pakankamai patenkinimai
Nepatenkinamas	3 (trys)	nepatenkinamai
	2 (du)	blogai
	1 (vienas)	labai blogai

*vertinant mokinių pasiekimus orientuojamasi į pasiekimų lygius, apibrėžtus pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrosiose programose.

14. Pirmų klasių mokiniams adaptacinis laikotarpis - rugsėjo mėnuo, trečių klasių mokiniams – pirmosios trys rugsėjo savaitės. Šiuo laikotarpiu mokinių mokymosi pasiekimai ir pažanga nevertinami nepatenkinamais pažymiais.

15. Mokinys visas paskirtas užduotis turi atlikti savarankiškai ir sąžiningai. Pastebėjus, kad mokinys užduotį atliko nesažiningai, užduoties atlikimas vertinamas nepatenkinamai, t.y. rašomas 1 („labai blogai“), suteikiant galimybę perrašyti darbą.

16. Rengiant kontrolinių darbų ir kitų vertinimo darbų užduotis taikomas kognityvinių gebėjimų vertinimas (diagnostinio vertinimo užduotys, tarptautiniai ir nacionaliniai mokinių pasiekimų tyrimai ir patikrinimai ir kt.), kuris vykdomas, taikant mokiniams iš anksto žinomas, su jais aptartus kriterijus, ir apima tris dėmenis:

16.1. žinias ir supratimą (faktai, informacija, sąvokos, dėsningumas, teiginiai, simboliai, vienetai, pavyzdžiai, reikalingos priemonės), kurie būtini, kad mokiniai sėkmingai įsitrauktų į pažintines veiklas. Vertinant faktines žinias, tikrinama, kaip mokiniai įsimena, atpažįsta, apibrėžia, aprašo, nusako, iliustruoja pavyzdžiais, pasirenka priemones;

16.2. žinių taikymo gebėjimus, kurie apima įvairių situacijų supratimą ir žinių panaudojimą problemoms tose situacijose spręsti. Vertinami mokinių gebėjimai palyginti, klasifikuoti, modeliuoti, susieti, interpretuoti, rasti sprendimus, paaiškinti, parodant supratimą;

16.3. aukštesnius mąstymo gebėjimus, būtinus, sprendžiant problemas, kuriant paaiškinimus, darant išvadas, priimant sprendimus, perkeltant įgytas žinias į naujas situacijas. Vertinami gebėjimai analizuoti, apibendrinti, interpretuoti, integruoti žinias, numatyti, prognozuoti, sudaryti, sukurti, formuluoti išvadas, apibendrinti informaciją ir pritaikyti naujoms situacijoms, kritiškai vertinti, argumentuoti, reflektuoti.

17. Vidurinio ugdymo programos dalykų mokytojams rekomenduojama susipažinti su kiekvieno mokinio pagrindinio ugdymosi rezultatais. Siekti tęstinumo, vykdant pagrindinio, vidurinio, brandos egzaminų programų dermės analizę su rajono pagrindinių mokyklų mokytojais.

18. Sudarant galimybes kiekvienam mokiniui pagal galias pasiekti aukštesnius ugdymo(si) rezultatus:

18.1. gimnazijoje vykdoma mokinio mokymosi individualios pažangos stebėseną: stebima, fiksuojama ir analizuojama pagrindinio ugdymo programos pirmų ir antrų klasių mokinių visų pagrindinio ugdymo programos dalykų mokymosi pažanga, trečiose ir ketvirtose klasėse rekomenduojama tęsti mokinio mokymosi pažangos įvertinimą. „Mokinių mokymosi pasiekimų ir pažangos stebėjimo, fiksavimo, skatinimo“ tvarkos aprašas patvirtintas gimnazijos direktoriaus 2015 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. V-160.

19. Kontrolinių darbų skaičius ir jų laikas derinamas pagal įrašus elektroniniame dienyne. Kontrolinio darbo nerašęs mokinys turi jį parašyti per dvi savaites, laiką suderinęs su mokytoju. Mokiniui neparašius kontrolinio darbo, rašomas nepatenkinamas įvertinamas 1 („labai blogai“), parašant paaiškinamąją pastabą.

20. Jeigu mokinys per pusmetį neatliko visų vertinimo užduočių (kontrolinių darbų ir kt.) be pateisinamos priežasties, nepademonstravo pasiekimų, numatytų pagrindinio ar vidurinio ugdymo bendrosiose programose, mokinio dalyko, pusmečio pasiekimai įvertinami 1 („labai blogai“); jei mokinys neatliko visų vertinimo užduočių dėl svarbių, gimnazijos direktoriaus pateisintų priežasčių (ligos ir kt.) – fiksuojamas įrašas „atleista“. Mokiniui, sugrįžusiam į ugdymo procesą, suteikiama reikiama mokymosi pagalba.

21. Pusmečio įvertinimas – visų per pusmetį gautų pažymių aritmetinis vidurkis, suapvalintas pagal apvalinimo taisyklę iki sveiko skaičiaus. Jei pirmą pusmetį mokinys gavo nepatenkinamą įvertinimą (1-3 balų įvertinimą), jam pageidaujant suteikiama galimybė iki kovo 31 d. atsiskaityti už pirmojo pusmečio kurso dalį. Atsiskaitčius gimnazijos direktoriaus įsakymu keičiamas pirmojo pusmečio įvertinimas - atsiskaitomojo darbo įvertinimas laikomas pirmojo pusmečio įvertinimu.

22. Metinis įvertinimas – pirmojo ir antrojo pusmečių įvertinimų aritmetinis vidurkis, suapvalintas pagal apvalinimo taisyklę iki sveiko skaičiaus. Jei antrojo pusmečio įvertinimas nepatenkinamas (1-3 balų įvertinimas) - metinis įvertinimas „nepatenkinamas“. Mokiniai gavus nepatenkinamą metinį įvertinimą, jam skiriami vasaros darbai, kuriuos jis turi atlikti iki rugpjūčio 31 dienos. Jei pusmečių įvertinimai skiriasi trimis ir daugiau balais, metinis pažymys - visų per mokslo metus gautų dalyko pažymių vidurkis.

23. Klasės auklėtojas, sutikrinęs duomenis su dalykų mokytojais ir mokiniais, pusmečių ir metinių mokinių pasiekimų ir pažangos rezultatų ir pamokų lankomumo suvestines per 5 darbo dienas pristato pavaduotojui ugdymui.

24. Muzikos, dailės, fotografijos, kūno kultūros, sporto šakų, technologijų, pilietiškumo pagrindų dalykų, parengiamosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai vertinami pažymiais.

25. Ekonomikos ir verslumo, dorinio ugdymo, meninės raiškos (muzikos) ir specialiosios medicininės fizinio pajėgumo grupės mokinių pasiekimai vertinami „įskaityta“ arba „neįskaityta“. Mokiniais, atleistiems nuo kūno kultūros pamokų, rašomas įrašas „atleistas“.

26. Mokinys, nelankantis menų: muzikos, dailės, šokio pamokų, įsipareigoja dalyvauti gimnazijos koncertuose, konkursuose, parodose, projektuose ir kt.. Dalyko mokytojas ir mokinys iš anksto aptaria menų dalykų darbų turinį ir vertinimą. Mokinio pasiekimai, jam nevykdant įsipareigojimų, vertinami „nepatenkinamai“.

27. Mokinio, nelankančio bendrosios kūno kultūros ar sporto šakos pamokų, pasiekimai, jei neformaliojo ugdymo programa (krepšinio) dera su kūno kultūros programos turiniu, vertinami 10 („puikiai“). Jei ugdymo programa nederi – mokinys atleidžiamas nuo tos ugdymo programos dalies, kuri dera su vidurinio ugdymo kūno kultūros programa („lengvoji atletika“).

28. Pasirinktų paremiamųjų (žinioms gilinti) dalykų modulių pasiekimai vertinami pažymiais, o išlyginamųjų (spragoms likviduoti) – nevertinami. Dalykų paremiamųjų modulių vertinimai integruojami į dalyko vertinimą. Vertinant dalykų modulių pusmečių ir metų mokymosi rezultatus, rašoma „įskaityta“ arba „neįskaityta“.

29. Gavus raštišką mokinių, jų tėvų (globėjų, rūpintojų) nusiskundimų dėl pasiekimų įvertinimo neobjektyvumo, direktoriaus įsakymu sudaroma darbo grupė prašymui tirti. Darbo grupė per 8 darbo dienas gimnazijos direktoriui pateikia išvadą ir pasiūlymus. Atsakymą į skundą direktorius parengia per 3 darbo dienas.

VI SKYRIUS TĖVŲ (GLOBĖJŲ) INFORMAVIMO TVARKA

30. Informuojami mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) apie mokinių mokymosi pasiekimus ir pažangą vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimais, gimnazijos nustatyta tvarka. Gimnazijos mokytojo, klasės auklėtojo pareigybės aprašymai patvirtinti direktoriaus 2017 m. vasario 1d. įsakymu Nr. V-14.

31. Mokinių tėvai ar globėjai informuojami apie mokinių mokymosi sėkmingumą ir pamokų lankomumą gimnazijos nustatyta tvarka – elektroniniu būdu, telefonu, tėvų susirinkimuose.

32. Iškilus mokymosi, lankomumo, elgesio ar kt. problemoms, tėvai (globėjai, rūpintojai) informuojami įvairiais būdais: skambinant, individualiai kalbant, rašant elektroninius laiškus, lankantis namuose, kviečiant pagalbos mokiniui specialistus, dalykų mokytojus.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Mokiniai keliami į aukštesnę klasę remiantis Nuosekliojo mokymosi pagal bendrojo ugdymo programas tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. ISAK-556 (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2014 m. gegužės 26 d. įsakymo Nr. V-466 redakcija), (Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. liepos 4 d. įsakymo Nr. V-554 redakcija).
